megértő, megbocsátó, szerető volt. Valami Krisztusi nagyszerűség élt lelkében. ... ”

Petelei István születésének 150 évfordulójára kiadott emléklap

(1.d) Mária
Férje: **PATRUBÁNY ISTVÁN** - főszolgabíró, Tiszakürt.
Gyermekeik:
(1.d.1) Mária
Férje: dr. STAIBL ANDOR - szabadalmi bíró
(1.d.2) Margit
Férje: SZÁRAZAJTAI INCZE ZOLTÁN – hadbíró őrnagy
(1.d.3) Gabriella
Férje: dr. LÉCZFALVI KERESZTES EDE - ügyvéd
(1.d.4) István – főszolgabíró
Felesége: CSÍKY JANKA
(1.e) János
Felesége: GUGGENBERGER (GUBÓDI) IRMA (német ángyó)
Gyermekeik:
(1.e.1) István, intéző Marosvásárhely környékén
(1.e.2) Juliska
Első férje: AGYAGÁSI ISTVÁN
Második férje: VOJKA ANTAL - pénzügyi főtanácsos
(1.e.3) Anna (*? - □1902)
(1.e.4) Mariska (*? - □1903)
(1.e.5) Zsuzska (*? - □1944)
(1.f) Katalin *(Tinka)*
Férje: TÖRPÉNYI JÁNOS
Gyermekeik:
(1.f.1) Andor
(1.f.2) János - cukorgyári hivatalnok Marosvásárhelyen
(1.f.3) István (*1888 – □1896)

Felhasznált irodalom:

Bisztray Gyula: Petelei István család

Adatközlő: dr. Bodó Ágnes ny. egyetemi adjunktus

2015 Október 23-án a Széna téri emlékműnél a II. ker Örmény Önkormányzat s az EÖGYKE koszorúzott – dr. Issekutrz Sarolta és Bacsó Zoltán

Emlékezés Nemeskürty István író, irodalom- és filmtörténész, egyetemi tanárra

Életének 91. évében meghalt *Nemeskürty István* Széchenyi-díjas és Kossuth-nagydíjas író, irodalom- és filmtörténész, egyetemi tanár – tudatta az MTI-vel pénteken a család. Nemeskürty Istvánt csütörtök este érte a halál (Szerk. megj. 2015. október 8-án), temetéséről később intézkednek.

Nemeskürty István 1925. május 14-én született Budapesten, édesapja hivatásos katonatiszt volt. Ő is apja nyomdokaiba akart lépni: tízévesen lett a pécsi kadétiskola növendéke, majd 1943-ban és 1944-ben a Ludovika Akadémia hallgatója volt. 1945-ben beiratkozott a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem magyar-olasz-művészettörténet szakára, első írásai 1947-től a *Vigilia* című katolikus folyóiratban jelentek meg.

A felvétel 2011. március 11-én készült, miután átvette a Kossuth-nagydíjat a Parlamentben (Forrás: MTI / Soós Lajos)

Diplomájának megszerzése után, 1950-től Budapesten tanított (egy ideig *Pilinszky János*-sal együtt), 1956-tól a Magvető Könyvkiadónál volt szerkesztő. A film világa iránt érdeklődő Nemeskürty Istvánt 1959-ben a Híradó és Dokumentumfilmgyár dramaturgiai vezetőjévé nevezték ki, 1961-től filmtörténetet oktatott a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. 1963-tól a Magyar Filmgyártó Vállalat (Mafilm) stúdióvezetője, 1972-től a Budapest Filmstúdió, 1984-től a Magyar Filmintézet igazgatója volt 1987-es nyugdíjba vonulásáig. Majdnem három évtizeden át foglalkozott filmgyártással, irányítása alatt csaknem 160 magyar nagyjátékfilm készült el, több mint 30 elsőfilmes alkotó indulhatott útjára.

A rendszerváltozás időszakában, 1990 januárja és áprilisa között a Magyar Televízió elnöki tisztét töltötte be, emellett különféle társadalmi szervezetekben viselt magas tisztségeket. A 90-es években elnöke volt többek között az egyetemi és főiskolai oktatók kamarájának, a magyar ösztöndíj bizottságnak, a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Alapítvány és a Magyar Könyv Alapítvány kuratóriumának. 1993-1995 között a Magyar Írókamara elnökeként is dolgozott. 1994 óta a Magyar Művészeti Akadémia tagja, 2011 óta tiszteletbeli tagja, 1996 óta a Magyar Újságírók Közösségének (MÚK) tiszteletbeli elnöke volt.

1998 és 2001 között kormánybiztosként a millenniumi ünnepségek szervezését irányította, munkáját a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjével ismerték el. 2001-ben vehette át az újjáalapított Corvin-láncot, 2001-2002-ben, majd 2011-től a kitüntetés elbírálásáért felelős testület elnökeként tevékenykedett.

1957-ben lett az irodalomtudomány kandidátusa, 1966-ban doktora, 1979-ben nevezték ki egyetemi tanárrá. Munkássága elsősorban a 16. és 17. századi magyar irodalomtörténetre, valamint a 20. századi magyar filmtörténetre terjedt ki.

Termékeny író volt, több mint 50 kötet fűződik a nevéhez.

Ismertségét igazán a hazaszeretet, a nemzeti lelkiismeret és felelősség kérdését boncolgató történelmi, kultúrtörténeti könyveinek köszönhette, ezek közül nem egy kiváltotta a szakmai körök felháborodását. 1966-ban óriási feltűnést keltett és nagy vitákat kavart *Ez történt Mohács után* című munkája, amely az 1526-os mohácsi csata és Buda 1541-es török kézre kerülése közti időszakot vizsgálta. 1972-ben jelent meg tabutörő, *Requiem egy hadseregért* című könyve, amely a második világháborúban a Don-kanyarnál vereséget szenvedett 2. magyar hadsereg sorsát dolgozta fel. A sok kiadást megért, hatalmas példányszámban elkelt művében írottakat, például hogy a katonákat „halálba szánták rossz fegyverzettel és felszereléssel", a hadtörténészek vitatták, ő azonban kitartott nézetei mellett. 2011-ben így nyilatkozott: „1943 márciusában a Ludovikán a nagyobb közönségnél jobban és részletesebben értesültünk az eseményekről..., elhatároztam, hogy ezt... én egyszer megírom, úgy ahogy volt".

A hetvenes években kötete jelent meg Dózsa Györgyről, a magyar történelem legjelentősebb parasztháborújának vezéréről, az 1848-1849-es magyar polgári forradalom és szabadságharc hőseiről, kor- és életrajzot adott közre első európai rangú, magyar nyelven verselő költőnkről, Balassi Bálintról, 1988-ban publikálta Erdély 1916-1967 közti időszakáról szóló művét *Erdélyi krónika* címmel. 1989-ben jelent meg *Mi magyarok* című ismeretterjesztő munkája, 1990-ben magyar Biblia-fordításokból készített válogatást. 1995-ben adták ki a nemcsak Horthy Miklósról, hanem a Horthy-korszakról is szóló, a magyar társadalom felelősségét feszegető *Búcsúpillantás* című kötetét.

Filmesztétikai tanulmányainak sorából kiemelkedik *Federico Felliniről* írott könyve (1974). A magyar kultúra évszázadait *Kis magyar művelődéstörténet* című kötetében foglalta össze (1992), 1993-ban jelent meg *A magyar irodalom története* című munkája. Filmforgatókönyveket (Egri csillagok, Mint oldott kéve, Mindszenty József – Devictus Vincit, Sacra Corona) és színműveket (A hollószárnyú enyészet, Magyar Dekameron, Szép ének a gyulai vitézekről, A betűk csendjében, Hantjával ez takar) is jegyzett.

2005-ben jelent meg *Mi végre vagyok a világon* címmel életinterjúja, amelyben beszélgetőtársa *Koltay Gábor* filmrendező. 2011-ben jelent meg *Vallani és vállalni – A hatalomváltás labirintusában* című munkája.

Munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el. 1971-ben Balázs Béla-díjjal, 1979-ben József Attila-díjjal, 1992-ben Széchenyi-díjjal tüntették ki, 1996-ban megkapta a magyar filmszemle életműdíját. 2002-ben *II. János Pál* pápától a Nagy Szent Gergely Lovagrend nagy tisztikeresztje a csillaggal kitüntetést vehette át. 2003-ban Prima Primissima díjat, 2004-ben Szent István-díjat, valamint Teleki Pál-emlékérmet kapott. 2011-ben – az alapítása óta csupán néhány alkalommal átadott – Kossuth-nagydíjjal tüntették ki kulturális és művészeti életünk jelentős spektrumát átölelő sokoldalú munkássága, a magyar játékfilmkészítés több mint negyedszázados irányítása, irodalom-, művelődés- és bibliatörténeti művei, forgatókönyvei, gazdag publikációs tevékenysége, példaértékű életpályája elismeréseként. 2014-ben a Magyar Művészeti Akadémia Életműdíjában részesült. *MTI okt. 09.*

Jankovics Marcell

„Nagyon örülök, hogy a kortársa lehettem"

- emlékezett *Jankovics Marcell* animációs filmrendező a csütörtök este életének 91. évében elhunyt *Nemeskürty István* Széchenyi-díjas és Kossuth-nagydíjas irodalomtörténészre.

„Számomra tényleg tanár úr volt és mintakép, olyannyira, hogy szerettem volna, ha utódja lehetnék ebben-abban. Jóban voltunk, ő is kedvelt engem, és volt néhány olyan pozíció, amelybe lemondása után engem javasolt" - idézte fel az MTI megkeresésére pénteken Jankovics Marcell.

Mint elmondta, Nemeskürty Istvánnal már pályája kezdetén találkozott, amikor a „tanár úr" a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) előadásain a filmművészetről beszélt.

Jankovics Marcell elmondása szerint Nemeskürty István kiváló stúdióvezető volt, nagyon jól válogatott tehetségeket.

„Fiatal srác voltam még, amikor kinézett magának. Nem volt benne semmi fölényeskedés, hogy ő idősebb és tekintélyes személy, hajlandó volt időt szánni arra, hogy kifejtse nekem a gondolatait. Persze olvastam az összes könyvét is" - emlékezett.

Jankovics Marcell elmondása szerint amikor *Szörényi Levente Koltay Gáborral* összetűzött a Honfoglalás című film miatt, Nemeskürty István véleményét kérte ki. „Ő azt mondta Szörényinek, hogy mítoszt nem szabad élő színészekkel leforgatni, erre sokkal alkalmasabb a rajzfilm. Ekkor keresett meg engem Szörényi Levente, és ebből született az *Ének a csodaszarvasról* című filmem" - számolt be a rendező.

Nemeskürty István 1998 és 2001 között kormánybiztosként a millenniumi ünnepségek szervezését irányította. Ekkoriban nevetve panaszkodott, hogy „vén zászlótartót" csináltak belőle, pedig ennél nagyobb dolog nincs - idézte fel Jankovics Marcell, hozzátéve: „hivatkoztam neki a Tábori kis tractára, melyben Zrínyi arról ír, hogy a zászlótartónak akár életét is kell adnia a zászlóért

2015.10.10
MTI Kulturport.hu/Mementó

Kiss Lehel

ÖRMÉNY KÓDEX

Arany betűk kirepülnek
paradicsommadár szárnyon,
s az égboltra települnek.

Arany betűk vízre szállnak,
s imbolyogva integetnek
a kipendült szivárványnak.

Arany betűk földre hullnak,
s sziklatömbök, kőkeresztek
réseiben dalra gyúlnak.

Arany betűk tűzbe dűlnek,
s ezeregyszín örmény álomképek némán kivetülnek.